

ZPRÁVA O ČINNOSTI POLABSKÉHO MUZEA, p. o. ZA ROK 2020

Polabské muzeum

Polabské muzeum
Poděbrady

Polabské národopisné muzeum
Píseň nad Labem

Vlastivědné muzeum
Nymburk

Muzeum Bedřicha Hrozného
Lysá nad Labem

Polabské muzeum, příspěvková organizace
Na Dláždění 68
290 01 Poděbrady
IČO: 00069841
www.polabskemuzeum.cz

Úvod

Polabské muzeum, příspěvková organizace, spravovalo v roce 2020 svá následující pracoviště:

- **Polabské muzeum Poděbrady** (sídlo a hlavní budova Polabského muzea s přílehlými objekty),
- **Památník krále Jiřího z Poděbrad** (na II. nádvoří poděbradského zámku),
- **Polabské národopisné muzeum Přerov nad Labem**, areál muzea v přírodě,
- **Vlastivědné muzeum Nymburk** a objekt bývalé židovské synagogy,
- **Muzeum Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem**,
- **Centrální depozitář Sadská**.

Činnost Polabského muzea pro rok 2020 byla stanovena Plánem činnosti Polabského muzea. Jeho naplňování v některých oblastech, z důvodů dále popisovaných, bylo velmi problematické dosáhnout či vůbec realizovat. V průběhu roku vzniklá situace vytvářela plno nových zadání a úkolů, které bylo nutno operativně řešit.

Činnost Polabského muzea byla v roce 2020 silně zasažena v březnu vypuknuvší pandemií nemoci COVID-19. Jedním z nejzásadnějších dopadů bylo v průběhu roku omezování provozu muzeí – docházelo k plošnému uzavírání muzeí pro veřejnost. V průběhu roku 2020 bylo takto Polabské muzeum uzavřeno v souvislosti s vyhlášeným nouzovým stavem a na základě Usnesení Vlády ČR celkem 3x:

1. od 13. 3. 2020 do 11. 5. 2020
2. od 7. 10. 2020 bylo muzeum uzavřeno z preventivních důvodů z důsledku vyššího počtu respiračních nemocí provozního personálu a následně byla muzea uzavřena na základě Usnesení Vlády ČR, a to od 12. 10. 2020 do 2. 12. 2020
3. od 18. 12. 2020 do odvolání (zatím do 14. 2. 2021).

Celkově byla jednotlivá pracoviště Polabského muzea v roce 2020 oproti normálu uzavřena pro veřejnost následovně:

Polabské muzeum Poděbrady: uzavřeno 19 týdnů z 52 (celoroční provoz)

Památník krále Jiřího z Poděbrad: uzavřeno 9 týdnů z 31 (sezónní provoz od 1. 4. do 31. 10.)

Polabské národopisné muzeum Přerov nad Labem: uzavřeno 17 týdnů ze 40 (sezónní provoz od 20. 3. do 31.10. a od 20.11. do 31.12.)

Muzeum Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem: uzavřeno 19 týdnů z 52 (celoroční provoz)

V mezidobých, kdy byla muzea otevřena, což bylo od úterý 13. 5. do neděle 11. 10. 2020 (resp. PMP do úterý 6. 10. 2020), následně od čtvrtka 3. 12. 2020 do čtvrtka 17. 12. 2020, bylo nutné dodržovat nastavená hygienická opatření (roušky, rozestupy, dezinfekce rukou) a omezení počtu osob, které mohou vstoupit do expozičních prostor muzea. V průběhu léta byla opatření výrazně uvolněna, takže se mohly uskutečnit některé plánované akce, hlavně v prostorách areálu Polabského národopisného muzea Přerov nad Labem, i když s omezeními (bez občerstvení a minimalizace předvádějících řemeslníků apod.). I přes tato omezení se podařilo uspořádat v areálu muzea v přírodě – Polabském národopisném muzeu následující akce:

V sobotu 6. 6. 2020 se v omezeném režimu uskutečnilo několik vystoupení folklorních souborů v rámci folklorního festivalu Polabská vonička. I když počasí v jednu chvíli nebylo vůbec ideální pro vystupující, ale ani pro diváky, tak díky skvělé spolupráci s obcí Přerov nad Labem se vše podařilo zajistit tak, aby plánovaná vystoupení souborů nebyla deštěm moc komplikována. Touto akcí se podařilo udržet kontinuitu tohoto folklorního festivalu, kdy jedna část probíhá v Nymburce a druhá se následně odehrává v přerovském skanzenu. Tento rok ale proběhla vystoupení pouze v Přerově nad Labem.

Sobota 22. 8. 2020 byla vyhrazena pro již tradiční akci Skanzen v pohádkách Zdeňka Trošky. A jako obvykle bylo nádherné letní počasí a pan režisér Troška měl opět svá vystoupení při diktování diktátu ve staré škole. Pro dětské návštěvníky byl připraven v areálu zábavný kvíz – poznej pohádku Zdeňka Trošky. I přes panující omezení si v průběhu celého dne našlo cestu do skanzenu na 736 osob.

Ve znamení divadla byla sobota 5. 9. 2020, kdy od 20 hodin vystoupil, premiérově na novém mobilním podiu, divadelní soubor Městského divadla Mladá Boleslav s představením hry N. V. Gogola – Revizor. Divadelní představení se uskutečnilo za dodržování veškerých hygienických pravidel a přítomno bylo 86 platících diváků. Divadlo pod otevřeným nebem ve skanzenu mělo úžasnou atmosféru a diváci statečně překonali i krátkou dešťovou přeháňku těsně před zahájení představení. Významnou pomoc při technickém zajištění představení měla opět obec Přerov nad Labem a Sbor dobrovolných hasičů Přerov nad Labem. Výše zmiňované mobilní podium bylo pořízeno z plánu investic Středočeského kraje v celkové ceně 895 400,- Kč.

Další tradiční akcí, kterou ve skanzenu v Přerově nad Labem pořádá Polabské muzeum v těsné spolupráci s obcí Přerov nad Labem, byla v sobotu 12. 9. 2020 Dožínková slavnost. Na programu dne bylo vystoupení folklorních souborů Šáteček, Materník a Furiant. Součástí programu bylo dopolední vystoupení dechové kapely Krajanka s pořadem Čechy krásné, Čechy mé... Hlavním bodem slavnosti byl dožínkový průvod, ale tentokrát jen po areálu skanzenu. Již po několikáté neumožnil Český rozhlas přístup k přerovskému zámku, kde v minulých letech průvod vrcholil. Celodenní akce se zúčastnilo na 465 návštěvníků.

Kromě akcí uspořádaných ve venkovních prostorách areálu Polabského národopisného muzea Přerov nad Labem se podařilo též uspořádat i akce v Polabském muzeu v Poděbradech, a to akce hudebního rázu.

V pondělí a úterý 7. a 8. září 2020 vystoupil se svým hudebním programem „Love Stories Tour“ klavírista a skladatel Pavel Vondráček. S ohledem na hygienické požadavky, bylo z kapacitních důvodů uspořádáno vystoupení ve dvou dnech, aby měli zájemci o vystoupení možnost se na koncert dostat. Další klavírní recitál se uskutečnil v úterý 22. září 2020 a hudební přednes provedla klavíristka Lenka Grešová, které působí jako učitelka klavíru v ZUŠ Poděbrady. Obě představení byla přítomnými návštěvníky, kteří zaplnili určenou kapacitu sálu, přijata s nadšením. Uspořádání těchto vystoupení bylo pro Polabské muzeum dalším zajímavým zpestřením nabídky, která má pozitivní ohlasy mezi návštěvníky a příznivci muzea.

Ve spolupráci s Kulturním centrem Poděbrady se v omezené formě uskutečnily v Poděbradech Dny evropského kulturního dědictví. Návštěvníci, kteří při této příležitosti dne 20. 9. 2020 zavítali do Památníku krále Jiřího z Poděbrad a Polabského muzea Poděbrady, měli vstup do těchto expozic zdarma.

V důsledku nařízeného uzavření muzeí nebylo tím pádem možno zpřístupnit připravené expozice a výstavy, což se týkalo hlavně PNM Přerov nad Labem – zde měla být otevřena velikonoční výstava „Jaro na vsi“ v sobotu 14. 3. 2020 a Památník krále Jiřího z Poděbrad, který měl být zpřístupněn veřejnosti nejpozději od 1. 4. 2020, k čemuž v ani jednom případě nedošlo.

Obdobná situace nastala i při podzimním uzavření muzeí, kdy byla vánoční výstava „Lidové Vánoce v Polabí“ v Přerově nad Labem veřejnosti zpřístupněna až od 3. 12. 2020, nikoliv dle plánu již 20. 11. 2020. Návštěvníci tak měli k prohlídce vánoční výstavy jen 14 dnů, než opět došlo k uzavření muzeí... Předčasně byl, díky podzimnímu uzavření, ukončen provoz Památníku krále Jiřího, pro který sezóna skončila de facto již k neděli 11. 10. 2020, tzn. o skoro 3 týdny dříve.

Omezení provozu mělo tak za následek celkové narušení plánu výstav, kdy docházelo k posunům termínů zahájení výstav, nebo jejich předčasné ukončení. To postihlo hned v březnu výstavu „Stopa! - vyřeš zločin“, která byla ještě doprovázena lektorským programem, v rámci prevence kriminality, který byl pořádán ve spolupráci s Policií ČR, územní pracoviště Nymburk. Muselo být v důsledku uzavření zrušeno několik objednaných školních skupin. Ale nejen školní skupiny o výstavu projevovaly zájem, výstava se setkala s velkým zájmem i u široké veřejnosti.

Rok 2020 byl též pro nás ve znamení 600. výročí narození krále Jiřího z Poděbrad. K tomuto výročí byla připravována výstava s doprovodným programem, a to nejen na zahájení, ale i v průběhu a i ke konci výstavy, kdy se v Poděbradech měla na toto téma uskutečnit konference. Zahájení výstavy díky uzavření muzea bylo odsunuto o tři týdny a plánované ukončení zkráceno zhruba o měsíc. Nepodařilo se realizovat ani doprovodné programy.

Vyhlášená opatření a s tím související omezení měla i dopad na konání pravidelné akce - Festival muzejních nocí. Po mnoha letech, podobně jako ostatní muzea, tuto akci Polabské muzeum, ani v jednom z muzejních pracovišť, neuspořádalo.

Tím, že byla uzavřena muzejní pracoviště Polabského muzea, došlo jednak k obrovskému propadu návštěvnosti – ta v roce 2020 dosáhla pouze na cca 50 % návštěvnosti roku 2019 – a jednak k výrazným finančním ztrátám. Na druhou stranu, kdy byla muzea zpřístupněna veřejnosti, tak návštěvnost za srovnatelná období předchozích let, byla ale výrazně vyšší (hlavně co se týkalo měsíců červenec a srpen).

Vyhlášení nouzového stavu společně s uzavřením muzeí mělo dopad i na všechny zaměstnance Polabského muzea. Někteří provozní zaměstnanci, které nebylo možno přesunout na jiné činnosti, muselo být ponecháno doma z důvodu překážky na straně zaměstnavatele. Ostatní zaměstnanci, využívali možnost práce z domova, případně pracovali střídavě v depozitářích či na svých pracovištích, nebo byli rozděleni na 2 skupiny, jako např. zaměstnanci pracující v PNM Přerov nad Labem, aby se minimalizoval kontakt mezi nimi. K vzdálené práci z domova využívali odborní zaměstnanci možnost práce online s databázovými systémy a zřízenými dálkovými přístupy. Pro všechny zaměstnance se jednalo o novou zkušenost s tímto způsobem pracovní činnosti.

Významným dnem roku 2020 se stal 16. leden, kdy bylo předáno staveniště – objekt Vlastivědného muzea Nymburk, aby mohla být spuštěna akce „Rekonstrukce objektu a expozic Vlastivědného muzea Nymburk“. Během následujícího období probíhaly stavební práce (v počátcích hlavně bourací práce), které byly ale z důvodů vypuknutí pandemie a vyhlášeného nouzového stavu, od 20. 3. do 19. 4. 2020 výrazně omezeny, což má za následek i jistá zpoždění stavby. Byly stanoveny pravidelné kontrolní dny, a to každý pátek. Plánovaný postup prací však narušují některé nepředvídatelné situace, jako například zjištění dřevomorky v některých trámech krovu, záklopech, ale i ve sklepech domu. Tato situace si vynutila úpravu objemu prací v prostorách půdy a stávajících dřevěných konstrukcí. To vše mělo výrazný podíl na zpomalení některých činností do té doby, než bude vše odpovídajícím způsobem vyřešeno.

Největším překvapením při záchranném archeologickém výzkumu v prostorách sklepa, kde se mělo nacházet technické zázemí, se stalo objevení unikátních archeologických situací (části kamenných stěn několika domů), které jsou datovány do 14. - 15. století. A velké množství dalšího materiálu, jako jsou kompletně zachovalé keramické nádoby a množství organického materiálu, který byl následně předán k dalšímu bádání. Následně bylo rozhodnuto, že dojde k zachování nálezů „in situ“ a ke zpřístupnění prostoru s nálezy veřejnosti, jako další expoziční prostor, což si však vyžádá úpravu projektu a jisté navýšení nákladů na stavbu.

V září 2020 oznámilo Ministerstvo pro místní rozvoj Polabskému muzeu, že jsou k dispozici uvolněné finanční prostředky v rámci 76. výzvy IROP na akci Rekonstrukce VM Nymburk a zda má Polabské muzeum o tyto finance ve výši 40.890.000,- Kč zájem. Po následných jednáních bylo rozhodnuto, že o dotaci Polabské muzeum má zájem a přijímá ji (schváleno Usnesením Rady kraje). Proto byly následně prováděny administrativní kroky, aby mohla být dotace v budoucnu využita. Výsledkem byl v prosinci 2020 vydaný Právní akt, který tuto dotaci oficiálně Polabskému muzeu potvrdil.

V závěru roku byla též vytvořena a podána již poslední 5. monitorovací zpráva projektu ROP, spolufinancovaného Evropskou unií – Rozšíření areálu Polabského národopisného muzea Přerov nad

Labem. Současně v říjnu 2020 se uskutečnila kontrola ROP tohoto projektu, neboť 2. prosince 2020 skončila 5letá lhůta udržitelnosti tohoto projektu. Obdobná monitorovací zpráva byla též vypracována ve spolupráci s městem Lysá nad Labem, týkající se však rekonstrukce Muzea Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem. Zde proběhla též obdobná kontrola a též skončila udržitelnost projektu.

Polabské muzeum se zapojilo do akce, organizovanou Středočeským krajem, pomoci záchranářům, v jejich nasazení v 1. linii v rámci boje s nastupující epidemií koronaviru. Kolega Petr Lebduška v březnu 2020 rozvážel materiál po stanicích záchranné služby Středočeského kraje v okresech Praha – Východ, Mladá Boleslav a Nymburk.

Koronavirová epidemie měla také vliv na četnost setkávání se členů *Přírodovědného klubu Polabí*, neboť setkání v roce 2020 byla ve velmi omezené míře, oproti letům předchozím. Setkání *Společnosti přátel starého Nymburka* se odehrávají mimo prostory Polabského muzea, již od okamžiku uzavření Vlastivědného muzea Nymburk z důvodu rekonstrukce.

Po schválení Zastupitelstvem kraje a podpisu hejtmanky vstoupila k 1. 6. 2020 v platnost nově vydaná Zřizovací listina Polabského muzea, příspěvková organizace. Hlavní změnou bylo uvedení do souladu s registry a zákonnými normami, správné uvedení sídla organizace – Na Dláždění 68, 290 01 Poděbrady.

Hospodaření

V roce 2020 mělo Polabské muzeum celkové náklady ve výši 20 618 477,61 Kč. Příspěvek od zřizovatele (Středočeského kraje) na provoz ve výši 20 149 350,30 Kč. Celkové výnosy v roce 2020 dosáhly 22 068 136,77 Kč. Hospodářský výsledek z hlavní činnosti je vyčíslen částkou 1 449 659,16 Kč. Příspěvek Polabského muzea ve výši 1 918 786,47,- Kč, vzešlý z hlavní činnosti organizace, je tvořen z příjmu za prodej vstupenek (1 391 750,- Kč) a příjmu za prodané zboží, jako jsou suvenýry a publikace (303 844,- Kč).

Organizační záležitosti

V pracovním poměru bylo v Polabském muzeu v roce 2020 celkem zaměstnáno na 38 osob, tj. na přepočtené úvazky 30 osob. V Polabském muzeu pracovalo celkem 13 odborných pracovníků.

Ke konci dubna 2020 ukončil své pracovní působení historik/kurátor uměleckých a historických sbírek Polabského muzea Mgr. Miroslav Kratochvíl, který mj. spravoval i sbírku pracoviště muzea Sadská. Na uvolněné místo historika/kurátora uměleckých sbírek Polabského muzea nastoupila od 1. 9. 2020 nová kolegyně Mgr. Bc. Veronika Korčáková (historička umění), která se hned s vervou pustila do své práce.

Uprostřed léta byla nucena ze zdravotních důvodů ukončit svůj úvazek pokladní působící v Památníku krále Jiřího z Poděbrad, Jaroslava Kurková. Od září na její místo nastoupila nová kolegyně, paní Štěpánková, takže nevznikl žádný výrazný problém při provozu této expozice.

V závěru roku se také rozhodla, s ohledem na svůj zdravotní stav spojený s dlouhodobou pracovní neschopností, ukončit pracovní poměr zaměstnankyně Polabského muzea, Aranka Součková Daňková, které působila celou svoji pracovní kariéru (od r. 1975) jako restaurátorka a konzervátorka. Polabské muzeum Ti, Aranko, za Tvoji práci pro muzeum a obor, děkuje.

Expozice

Návštěvníkům bylo k dispozici v Polabském muzeu v roce 2020 ve čtyřech muzejních pracovištích (Polabské muzeum Poděbrady, Památník krále Jiřího z Poděbrad, Polabské národopisné muzeum Přerov nad Labem, Muzeum Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem) celkem 6 stálých expozic. Některé expozice jsou však poskládány zpravidla z několika na sebe navazujících částí, či se v mnoha ohledech

doplňují. Příkladem je expozice v PNM Přerov nad Labem, která se skládá z mnoha dílčích částí, a to jak interiérových, tak i exteriérových expozic, tvořících celek s názvem *Život lidu na polabské vesnici od poloviny 18. do poloviny 20. století*.

Výstavy Polabského muzea v roce 2020

Pro návštěvníky Polabského muzea bylo na 3 pracovištích (Poděbrady, Přerov n. L. a Lysá n. L.) připraveno v průběhu roku 15 výstav a další 2 pokračovaly z roku 2019. Z vlastní produkce Polabského muzea vzešlo 6 a zbývajících 9 výstav bylo převzato od jiných subjektů či autorů. Většina pořádaných výstav v roce 2020 byla však v souvislosti s průběžným uzavíráním muzeí buď předčasně ukončena, nebo jejich zahájení muselo být odsunuto. K změnám v plánu v souvislosti s epidemickou situací došlo v Muzeu Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem, kde došlo ke zrušení 3 plánovaných výstav (v jednom případě sama autorka obrazů odřekla), ale operativně byly termíny výstav upraveny, případně nahrazeny jinou výstavou. Jedna výstava byla úplně zrušena, neboť se jednalo o putovní výstavu a její termín realizace byl v době podzimního uzavření muzea.

V průběhu konání exteriérové výstavy „Má vlast cestami proměn“, na nádvoří Muzea Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem, se uskutečnilo 16. 7. 2020 setkání se zástupci středočeských obcí a měst, kteří se zasloužili o záchranu či obnovu pátek a došlo zde i na předávání ocenění – pamětních desek.

Pro rok 2020 nelze ani stanovovat tradiční hodnocení úspěšnosti výstavy z pohledu zájmu návštěvníků, neboť pro tento rok nebyly srovnatelné podmínky. Přesto ale můžeme říci, že byl značný zájem o výstavu „Stopa! – vyřeš zločin“. Návštěvníci si též pochvalovali i možnost shlédnout velikonoční výstavu „Jaro na vsi“ a to ve velmi netradičním termínu od poloviny května až do 21. června. Další veřejností očekávaná výstava lidových tradic ve skanzenu, „Lidové Vánoce v Polabí“ byla otevřena všehovšudy 2 týdny. I přesto se návštěvnost začala vyvíjet velmi dobře. Aktuálně bylo naplánováno, že proti obvyklým zvykostem bude výstava otevřena, pokud to půjde, až do 7. 2. 2021. K tomu však s ohledem na vývoj epidemie nedojde. Proto byla zvolena i možnost prezentace výstavy pomocí fotografií z výstavy a doprovodného textu, jako online výstavy na sociálních sítích Polabského muzea.

Své zájemce měla i výstava věnovaná 600. výročí narození krále Jiřího z Poděbrad, „Jiří (možná) z Poděbrad“, kam se podařilo zapůjčit i poměrně unikátní sbírkové předměty ze Správy Pražského hradu.

Polabské muzeum Poděbrady

20. 11. 2019 – 19. 01. 2020	Lidové obrázky na skle
20. 11. 2019 – 12. 03. 2020	Stopa: vyřeš zločin! – předčasně ukončeno
21. 01. 2020 – 12. 03. 2020	Roman Zuzák - Rakouské, slovenské a polské hory ve fotografii – předčasně ukončeno
05. 03. 2020 – 21. 06. 2020	Pohledy nejen z okna - přerušeno uzavřením (březen – květen)
15. 05. 2020 – 17. 12. 2020	Jiří (možná) z Poděbrad – pozdní zahájení a následné částečné prodloužení
04. 07. 2020 – 30. 09. 2020	Zátiší - ve fotografii
08. 12. 2020 – 17. 12. 2020	Vánoční cukroví v časech našich prababiček – předčasné ukončení

Polabské národopisné muzeum Přerov nad Labem

12. 05. 2020 – 21. 06. 2020	Jaro na vsi – posunut termín zahájení i ukončení
12. 05. 2020 – 11. 10. 2020	Svátky a slavnosti na polabském venkově za I. republiky – posunut termín zahájení i ukončení, které bylo předčasné
25. 06. 2020 – 11. 10. 2020	Svět panenek – předčasně ukončeno
01. 07. 2020 – 11. 10. 2020	Kouzlo modrotisku – předčasně ukončeno
03. 12. 2020 – 17. 12. 2020	Lidové Vánoce v Polabí – posunut termín zahájení, předčasně ukončeno

Muzeum Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem

09. 01. 2020 – 23. 2. 2020	Lysá nad Labem očima studentů SŠEMI
10. 03. 2020 – 21. 6. 2020	Tvoření s múzou – přerušeno od 13. 3. do 11. 5. 2020
24. 06. 2020 – 05. 08. 2020	Má vlast cestami proměn – venkovní výstava

26. 06. 2020 – 29. 08. 2020 **Svět očima Filipa Hearda**
 12. 09. 2020 – 11. 10. 2020 **V krajině srdeční, reálné i snové – předčasně ukončeno**

Návštěvnost

Návštěvnost Polabského muzea v roce 2020 utrpěla výraznými omezeními provozu muzeí v důsledku probíhajících opatření proti šíření koronaviru COVID-19. Proto i porovnávat statistiku s předchozím obdobím je zavádějící. V časech, kdy bylo Polabské muzeum přístupno veřejnosti, navštívilo expoziční prostory a konané akce celkem **26 295** osob, z toho bylo 23 073 osob platících a 3 222 zdarma (zpravidla děti předškolního věku, návštěvníci s volným vstupem, účastníci vernisáží apod.). V porovnání s rokem předchozím je tento propad asi o 40 000 návštěvníků...

2020	Polabské národopisné muzeum Přerov nad Labem Otevřeno sezónně		Polabské muzeum Poděbrady Otevřeno celoročně		Památník krále Jiřího z Poděbrad Otevřeno celoročně		Muzeum Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem Otevřeno celoročně		Celkem
	Platící	Zdarma	Platící	Zdarma	Platící	Zdarma	Platící	Zdarma	
leden			509	30			130	26	695
únor			486	50			142	15	693
Otevřeno do 12. března	zavřeno	zavřeno	205	18			23	29	275
Duben	zavřeno	zavřeno	zavřeno	zavřeno	zavřeno	zavřeno	zavřeno	zavřeno	0
Otevřeno od 12. května	807	123	114	16	304	29	7	3	1 403
červen	1 123	238	246	18	870	23	37	9	2 564
červenec	2 959	478	456	65	2 348	91	107	13	6 517
srpen	3 038	569	410	48	2 537	57	57	9	6 725
září	1 648	362	288	83	1 125	131	19	5	3 661
Otevřeno do 11. října	457	102	67	4	276	3	15	3	927
Listopad	zavřeno	zavřeno	zavřeno	zavřeno	zavřeno	zavřeno	zavřeno	zavřeno	0
Provoz od 3. do 17. prosince	2 189	564	59	3			15	5	2 835
celkem	12 221	2 436	2 840	335	7 460	334	552	117	
Celkem	14 657		3 175		7 794		669		26 295

Nepříznivý vývoj návštěvnosti se promítl také do statistiky návštěvnosti podle výše vstupného.

Rozložení skupin návštěvníků dle zaplaceného vstupného

	Dospělí (plné vstupné)	Děti 6–15 (snížené vstupné)	Studenti (snížené vstupné)	Senioři (snížené vstupné)	Rodinné (snížené vstupné)	Školní skupiny (snížené vstupné)	Ostatní skupiny (snížené vstupné)	Celkem Platících	Celkem Zdarma	Celkem
Celkem	11 442	2 215	937	4 926	2 590	424	539	23 073	3 222	26 295

Přednášky

Přednášková činnost byla v roce 2020 velmi omezena, ale i přesto se podařilo některé přednášky zrealizovat. V Muzeu Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem se uskutečnila 14. 1. 2020 přednáška Mgr. Jaroslava Soumara: Člověk na Měsíci – Apollo po 50 letech, kterou vyslechlo celkem 8 posluchačů.

Své zájemce měla 20. 9. i vycházka po poděbradském hřbitově s výkladem, kterou vedla, na základě spolupráce s Městem Poděbrady, PhDr. Jana Hrabětová. Procházka s historickým seminářem nymburského gymnázia po židovských památkách v Nymburce, se uskutečnila 10. 12. 2020, kde průvodcem 20 studentů gymnázia byl PhDr. Pavel Fojtík. Na základě požadavku KPVU Brno, vedla a prováděla PhDr. Jana Hrabětová, dne 22. 8. zájezd pro 40 osob po Rožďalovicku.

Mimo prostory Polabského muzea se podařilo realizovat následující přednášky, které byly předneseny na základě požadavků organizátorů, či se na organizaci akce podílel zaměstnanec PM:

Datum	Přednášející	Místo /pořadatel	Téma přednášky	Počet posluchačů
12.2.	PhDr. Pavel Fojtík	Obec Opolany	Konec 2. světové války na Poděbradsku	50
18.2.	RNDr. Martin Šandera, Ph.D.	Brandýs nad Labem	Obojživelníci a plazi nejen v Polabí	24
23.6.	RNDr. Martin Šandera, Ph.D.	Poděbrady	Žabí koncert na Huslíku	14
1.7.	RNDr. Martin Šandera, Ph.D.	Lysá nad Labem	Koncert na Žabáku	62

Lektorské a doprovodné programy, přednášky ve školách

Lektorské programy pro organizované školní skupiny, od žáků mateřských škol až po studenty středních škol, jsou již několik let v nabídce služeb Polabského muzea a v plném rozsahu mohli být nabízeny jen začátkem roku, a to do doby vyhlášení nouzového stavu. V nabídce jsou programy ke stálým expozicím – Příběh Polabí, Příběh archeologie, B. Hrozný, historie Lysé nad Labem a Bohumil Hrabal. Lektorské programy jsou připravovány i ke krátkodobým výstavám. V roce 2020 lektorský program probíhal, ve spolupráci s Policií ČR, územní pracoviště Nymburk, při výstavě „Stopa! – vyřeš zločin“ v Polabském muzeu Poděbrady. V termínu průběhu této výstavy, která již byla zahájena v roce 2019, tak v prvních měsících roku 2020 do předčasného uzavření, se uskutečnilo 17 lektorských programů pro celkem 379 školáků či studentů.

Pro zpestření prohlídky muzea v přírodě, měli v průběhu letních měsíců návštěvníci Polabského národopisného muzea Přerov nad Labem, k dispozici nově vytvořené hrací listy na téma jednoduché kvízové hry „Od chalupy k chalupě...“

V roce 2020 nemohly být ani realizovány, tak jako v minulých letech, řemeslné dílničky při velikonoční a vánoční výstavě ve skanzenu, které byly školami hojně využívány.

Badatelská služba

Nouzový stav a uzavření muzeí ovlivnilo i poskytování badatelské služby. Došlo k výraznému omezení prezenčního studia badateli přímo v muzeu, ale narostl počet badatelských dotazů přes telefon a e-mail. Tento způsob si však mnohdy vyžádal větší nasazení na vyřízení badatelského dotazu, než při běžné badatelské návštěvě. Badatelské dotazy byly nejčastěji zaměřeny na informace uložené ve sbírkách písemností uložených v archivech pracovišť Polabského muzea a služby Knihovny Polabského muzea. Prezenčně bádalo v Polabském muzeu v roce 2020 celkem 40 badatelů, někteří z nich muzeum navštívili opakovaně. Za sledované období odpověděli odborní pracovníci na 200 badatelských písemných dotazů a uskutečnili přibližně 150 konzultací na různá odborná témata.

Odborné konference a semináře

V roce 2020 byla možnost účasti na konferencích či seminářích v souvislosti s šířením koronaviru velmi omezené. Ještě před vypuknutím epidemie se podařilo, v rámci vzdělávání zaměstnanců Polabského muzea, uspořádat školení na téma MS Office se zaměřením na Word a Excel. V souvislosti se zprovozněním nové online verze programu na správu sbírek koncem roku 2019, se v lednu 2020 uskutečnilo školení na práci v tomto programu.

PhDr. Jana Hrabětová se 9. 9. 2020 zúčastnila semináře NPÚ v Toulcově dvoře v Praze na téma nouzových kolonií a zániku lidové architektury v městském prostředí, kde i přednesla příspěvek o situaci v Poděbradech.

Ediční činnost

Výkonný redaktor Vlastivědného zpravodaje Polabí, RNDr. Martin Šandera, Ph.D., shromažďoval a redakčně upravoval články pro připravované číslo *Vlastivědného zpravodaje Polabí 50/2019*. Na podporu připravovaných výstav (Jaro na vsi a Lidové Vánoce v Polabí) vydalo Polabské muzeum informační letáčky, ale díky vzniklé situaci nebylo možno tento propagační potenciál plně využít.

Propagační činnost

V době pandemického stavu se důležitým komunikačním nástrojem staly sociální sítě. Polabské muzeum již několik let využívá hlavně facebookové profily jednotlivých pracovišť a účet na Instagramu a Twitteru. Kromě toho ale jako základní informační zdroj pro prezentaci aktuálních výstav a dalších zajímavostí či sdělování důležitých informací slouží webové stránky Polabského muzea (www.polabskemuzeum.cz).

V období, kdy bylo muzeum veřejnosti otevřeno, bylo využíváno výlepových služeb, které mají svůj nezanedbatelný vliv na propagaci hlavně krátkodobých výstav. Také bylo využito k propagaci i billboardových ploch a tzv. citilightů v prostorách pražského metra, doplněných o DL letáčky umístěné na několika desítkách distribučních míst nejen v Praze, ale i ve Středočeském kraji. Bohužel, část propagace velikonoční výstavy „Jaro na vsi“, s ohledem na uzavření muzeí v březnu 2020, přišla vniveč.

K významným a vlivným nástrojům, které výrazně ovlivňují následnou návštěvnost jednotlivých muzejních pracovišť Polabského muzea, patří jejich prezentace ve sdělovacích prostředcích, především v televizních stanicích, ale i v rozhlasu. V průběhu roku 2020 se podařilo natočit a odvysílat celkem 3 reportáže pořadu „Toulavá kamera“, které se přímo týkaly Polabského muzea – Velikonoce v Polabí (v PNM Přerov nad Labem - vystupovali J. Vinduška a J. Hrabětová), Jiří z Poděbrad (V PM a Památníku kr. Jiřího - vystupovali J. Vinduška, a P. Fojtík) a kam na kole v regionu (vystupoval P. Fojtík). V pořadu České televize „Sama doma“ dvakrát vystoupil J. Vinduška na téma Velikonoce v Polabí (26. 2. 2020) a Vánoce v Polabí (10. 12. 2020). V PNM byla též natočena reportáž o krojích a jejich historii do pořadu České televize „Wifina“, kde průvodkyní byla H. Šídová. V pořadu „Snídaně s Novou“ vystoupil M. Šandera a pohovořil na téma „žáby a mokřady“.

Televize Mall.TV natočila v PNM Přerov nad Labem 3. 12. 2020 sérii 6 videí „Jak to bylo...“ s tematikou předvánočního a vánočního období – průvodcem J. Vinduška.

Informace o výstavách či akcí též odvysílaly formou rozhlasových reportáží či vstupů rozhlasové stanice (Český rozhlas, Rádio Blaník, Kiss rádio...). Internetová televize SNEWS natočila, odvysílala a sdílela videoprůvodce po Muzeu Bedřicha Hrozného Lysá nad Labem, kdy průvodcem po expozici byl O. Rašín. Další informace o výstavách a expozicích Polabského muzea byly zveřejněny formou novinových článků a informací v regionálním tisku (Nymburský zpravodaj, Lyské listy, MF DNES, Nymburský deník, Poděbradské noviny).

Prostory skanzenu si oblíbil produkční tým pořadu Vychytávky Ládi Hrušky, neboť v prostorách skanzenu bylo natočeno v průběhu roku několik reportáží a vstupů do tohoto pořadu, což je pro nás vítaná reklama.

Práce se sbírkami a odborná činnost

Polabské muzeum spravuje rozsáhlý sbírkový fond pod názvem Sběrka Polabského muzea, která čítá více než 150 000 evidenčních čísel zapsaných v Centrální evidenci sbírek (CES) vedenou Ministerstvem kultury. Sběrka PM je zapsána v Centrální evidenci sbírek pod číslem: MPB/002-05-13/243002. Vlastníkem Sběrky Polabského muzea je Středočeský kraj, zřizovatel Polabského muzea.

Sběrka Polabského muzea se skládá z následujících podsbírek:

- Geologická
- Botanická
- Zoologická
- Archeologická (prehistorie)
- Historická
- Numismatická
- Etnografická
- Výtvarné umění
- Knihy
- Další – Kabinet L. Kuby
- Jiná – Muzeum Královéměstce
- Jiná – Muzeum B. Hrozného Lysá nad Labem
- Jiná – Městské muzeum v Sadské
- Jiná – Vlastivědné muzeum Nymburk

Sběrku Polabského muzea se v roce podařilo obohatit o nákupy předmětů sbírkové povahy a to jednak o dvojici pamětních medailí s tematikou věnovanou 600. výročí narození krále Jiřího z Poděbrad, a to v ceně 5.000 Kč. Ve spolupráci se zřizovatel, Středočeským krajem se podařilo zakoupit soubor 70 ks historických kamen včetně archivních materiálů ze zrušeného Muzea Kamen v Ostré. Středočeský kraj se podílel na této akvizici částkou 89.000,- Kč a Polabské muzeum částkou 161 000,- Kč. Třetí významná akvizice a výrazné obohacení numismatické podsbírkou, byla koupě 6 denárů velkého střížku z 10. Století (původně součást tzv. Poděbradského pokladu) v částce 200 000,- Kč, kdy 140 000,- Kč bylo získáno z dotace Ministerstva kultury, programu ISO C-II. a 60 000,- Kč z vlastních zdrojů (příspěvek Středočeského kraje).

Dále byla sběrka obohacena o archeologický materiál, např. pocházející z probíhajícího záchranného výzkumu při rekonstrukci Vlastivědného muzea Nymburk, či o aršíky známek s tematikou Jiřího z Poděbrad.

Hlavní činnost odborných pracovníků, která však byla výrazně ovlivněna nařízenými omezeními, se mj. dělila mezi správu a revize sbírkových fondů (zrevidováno 23 639 předmětů), vyřizování badatelských dotazů, přípravu a realizaci výstav a expozic včetně případných průvodcovských služeb v expozicích. V roce 2020 byl maximálně využíván nový program na správu sbírek společnosti BACH, který mají odborní pracovníci možnost využívat i vzdáleně. Postupně byla prováděna digitalizace dosavadních papírových záznamů evidence I. a II. stupně (do digitální podoby převedeno 8 092 záznamů). Současně s tím pokračovala i práce v depozitářích při revizích sbírek, jejich reorganizace a ukládání přestěhovaných sbírek v centrálním depozitáři. Po instalaci nového úložného mobilního systému v depozitářích obrazů, přírodovědy a archeologie, bylo nutno do těchto úložných prostorů nově nastěhovat sbírkové předměty, což je poměrně náročná a dlouhodobá činnost, aby následně systém mohl být plně využit.

Pracovní činnost muzejního archeologa je ještě rozšířena, vedle standardní muzejní práce, o úkony z oblasti státní památkové péče v oblasti archeologie – vydávání vyjádření ke stavebním činnostem a hlavně provádění terénních archeologických výzkumů nebo dohledů při stavbách rodinných domků, či průzkumy archeologických lokalit zasažených výstavbou. Od jarních měsíců bylo jedním z hlavních úkolů vedení ZAV v průběhu archeologických prací v rekonstruované budově VM Nymburk.

V roce 2020 bylo realizováno v oblasti archeologické činnosti mj. následující:

Počet terénních výzkumů nebo dohledů		Počet vyjádření	Počet dokončených náleзовých zpráv a zpráv pro investory	Počet nedokončených náleзовých zpráv a zpráv pro investory
Hrazené	Nehrazené			
3 ZAV, 1 dohled	25 – rodinné domky	25	0	7

Konzervování a restaurování

V důsledku dlouhodobé pracovní neschopnosti odborné muzejní restaurátorky a konzervátorky nebylo v této oblasti péče o sbírky poskytováno potřebné maximální péče, kterou by bylo potřeba učinit. Přesto ale byla péče o vystavované předměty zajišťována v dostatečné míře a kvalitě. Postupně probíhaly opravy rámců obrazů či celkové přerámování a čištění obrazů ukládaných do nově vybaveného depozitáře či opravy a restaurování obrazových rámců do výstavy. Současně bylo provedeno restaurování souboru židlí z období I. republiky včetně jejich čalounění. Externího specializovaného restaurátora bylo využito při odborných restaurátorských zásazích u sádrových plastik sochaře Bohumila Schnircha (sv. Václav a jezdecká socha kr. Jiřího v Památníku kr. Jiřího) a sádrový reliéf „Achilles s tělem Hektorovým“. Tyto předměty jsou součástí stálých expozic a byl na jejich restaurování využit čas, kdy byla muzea veřejnosti uzavřena.

V průběhu roku se také uskutečnilo diagnostické šetření stavu roubených objektů v areálu Polabského národopisného muzea Přerov nad Labem, které pomůže v blízké budoucnosti stanovit lepší péči o tyto objekty lidové architektury.

Dezinsekčním zásahem zvaným fumigace (dezinfekční zákrok proti skladištním škůdcům a dřevokaznému hmyzu), prošel v roce 2020 celý Centrální depozitář Sadská, a to jak v jarním, tak i podzimním období).

Standardně probíhal i monitoring stavu relativní vlhkosti a teploty (za pomoci přístrojů – datalogery), jak v expozicích, tak v depozitářích, což patří k dalším činnostem spojeným s preventivní konzervací. S touto činností souvisejí případná opatření na dodržování vhodných klimatických podmínek pro jednotlivé sbírkové předměty či soubory předmětů, jako je například následná instalace zvlhčovačů vzduchu v expozicích, nebo naopak odvlhčovačů, a to jak mechanických přístrojů, tak i za pomoci chemických absorbentů (např. jejich umístění do výstavních vitrín k regulaci optimální vlhkosti).

Knihovna Polabského muzea

Podle knihovního zákona evidovaná knihovna Polabského muzea, spravovala ke konci roku 2020 na 36 073 knihovních jednotek (knihy a časopisy). Roční přírůstek knihovního fondu činil celkem 69 knihovních jednotek (nové knižní přírůstky jsou následně uveřejněny na webu Polabského muzea), za což byla vynaložena částka 20 249,89 Kč. Během roku se uskutečnilo celkem 146 výpůjček, a to jak zaměstnanci PM, kteří knihovnu využívají v rámci své odborné činnosti, tak také studenti a dalšími badateli, pro které je muzejní knihovna dostupným zdrojem informací. Opět i činnost knihovny byla postižena probíhající epidemií.

Budovy ve správě Polabského muzea a jejich údržba a opravy

Polabské muzeum v roce 2020 spravovalo celkem 34 objektů (z nich 4 jsou kulturní památka):

- 32 budov v majetku Středočeského kraje, z nichž jsou 3 kulturní památky (staročeská chalupa a dům z Oskořínku v areálu PNM Přerov nad Labem a bývalý špitál Kunhuta u hl. budovy Polabského muzea v Poděbradech). Z celkového počtu 32 objektů se 25 objektů nachází v areálu PNM Přerov nad Labem. Zbývající objekty jsou v Poděbradech, Nymburce a Sadské,
- 1 budovu pronajatou (synagoga Nymburk),
- 1 budovu v užívání (Muzeum B. Hrozného v Lysé nad Labem) – kulturní památka,
- 1 muzejní expozice v objektu jiného vlastníka (Památník krále Jiřího z Poděbrad – na zámku Poděbrady – kulturní památka – využívány 3 prostory na základě smlouvy o výpůjčce).

Největší investiční akcí roku 2020 bylo zahájení rekonstrukce objektu Vlastivědného muzea Nymburk, jejíž cena, včetně nových expozic, je předpokládána na více než 53 000 000 Kč.

V prosinci 2019 byla zahájena akce na rekonstrukci střechy na hospodářském objektu u myslivny v areálu PNM Přerov n. L., kde je mj. umístěno sociální zařízení pro návštěvníky. Akce byla ukončena v únoru 2020 a výsledkem je nový krov a krytina nad celým objektem. Celková částka za tuto rekonstrukci byla 900 000,- Kč.

Na objektech a zařízeních ve správě Polabského muzea probíhala běžná drobná údržba, či odstraňování provozních závad či závad vzniklých opotřebením, jako byly např. opravy či výměny dveřních klik, zámků či opravy celých dveří, opravy střech (PNM Přerov n. L.), čištění a opravy okapů (CD Sadská, PM Poděbrady). K některým původně plánovaným akcím v rámci údržby v roce 2020 nedošlo hlavně z důvodu omezení v souvislosti s epidemií koronaviru.

V areálu Polabského národopisného muzea Přerov nad Labem se v roce 2020 prováděly práce na dokončování objektu z Oskořínku – postupné nanášení vnějších hliněných omítek. Koncem srpna 2020 došlo také k úpravě expozičního prostoru (vyklizení, výmalba a osvětlení) v objektu chalupy ze Střihova, kam byla následně umístěna ucelená sbírka historických kamen a následně zpřístupněna veřejnosti.

K běžné údržbě patří i péče o zeleň, a to na všech pracovištích (Poděbrady, Nymburk, Sadská, Přerov nad Labem a Lysá nad Labem). Začátkem ledna též proběhlo, za pomoci výškové techniky, kácení několika suchých stromů u objektu Centrálního depozitáře Sadská, které hrozili nejen pádem na objekt depozitáře, ale i pádem na sousední komunikaci. S tím byla následně spojena i likvidace dřevní hmoty. Této akci však předcházelo i získání povolení k provedení této činnosti.

Samostatnou kapitolou je nezbytná údržba a péče o vozový park Polabského muzea, který v roce 2020 čítal 3 služební vozidla - Š RAPID, VW TRANSPORTER a Š FELICIA. Poslední jmenované, nejstarší vozidlo, v závěru roku prošlo opravou a technickou kontrolou. Do této kategorie patří i údržba a opravy travních sekaček/traktorů a dalších strojů.

Nezanedbatelnou část financí bylo potřeba vyčlenit na revize vyhrazených zařízení (plynové kotle, spalínové cesty, tlakové nádoby, plynovody, elektrorozvody, hasicí přístroje a hydranty, EZS apod.), případně na opravy a odstranění zjištěných nedostatků.

Zpráva o činnosti Polabského muzea v roce 2020 byla zpracována na základě zpráv o činnosti za rok 2020 odborných pracovníků a vedoucích pracovišť a oddělení Polabského muzea (jednotlivé zprávy uloženy v PM).

V Poděbradech v lednu 2021

PhDr. Jan Vinduška
ředitel Polabského muzea, p. o.